

3.

Wartość życia drugiego człowieka

I. PROSPEKT WARTOŚCI

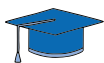
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój moralny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność wartościowania

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wykształcenie postawy szacunku wobec życia swojego i innych¹

¹ „Człowiek jest powołany do pełni życia, która przekracza znacznie wymiary jego ziemskiego bytowania, ponieważ polega na uczestnictwie w życiu samego Boga. Wzniosłość tego nadprzyrodzonego powołania ukazuje wielkość i ogromną wartość ludzkiego życia w jego fazie doczesnej. Życie w czasie jest bowiem podstawowym warunkiem, początkowym etapem i integralną częścią całego i niepodzielnego procesu ludzkiej egzystencji”. EV 2.

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Aborcja, eutanazja, kara śmierci – czy człowiek ma prawo decydować o życiu drugiego człowieka?
- Czy można usprawiedliwić zabijanie na froncie wojennym?
- Co możemy zrobić dla osób stojących w obliczu śmierci?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Życie jest darem, dlatego należy je chronić od poczęcia do naturalnej śmierci.
- Stosowanie używek to niszczenie życia.
- Najwyższą formą miłości jest poświęcenie własnego życia za innych².
- Każde życie ludzkie ma jednakową godność i wartość.

Zasady

- Postępuję roztropnie i nie narażam swojego życia, ani życia innych na niebezpieczeństwo.
- W dyskusji staram się odważnie i rzeczowo opowiadać się za obroną życia.
- Szanuję kobiety w ciąży, ponieważ noszą nowe życie.
- Unikam filmów i gier komputerowych, które ze śmierci człowieka czynią rozrywkę.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Każde dziecko przychodzące na świat jest darem dla rodziców i narodu.
- Trzeba uświadamiać młodemu człowiekowi konsekwencje stosowania używek: dopalaczy, alkoholu, papierosów, narkotyków.
- Używanie przemocy wobec innych jest wystąpieniem przeciwko życiu.
- Przemoc nigdy nie jest metodą wychowawczą.

² „Dlatego umiłowanie Boga i bliźniego jest pierwszym i największym przykazaniem. Pismo Święte zaś poucza nas, że nie można oddzielić miłości Boga od miłości bliźniego: «Wszystkie inne przykazania streszczają się w tym nakazie: Miłuj bliźniego jak siebie samego! [...] Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa» (Rz 13,9n; por. 1 J 4,20). To zaś uznaje się za rzecz najwyższej wagi dla ludzi, którzy coraz bardziej zależni są od siebie nawzajem, a także dla świata, który jednoczy się coraz bardziej”. KDK 24.

Zasady

- Z radością witam każde pojawiające się na świecie dziecko, niezależnie od sytuacji, w jakiej się znajduję.
- Pomagam zrozumieć dzieciom sens śmierci bliskich osób. Śmierć nie jest tematem tabu.
- Wyrażnie opowiadam się za życiem w dyskusji na temat: aborcji, eutanazji i kary śmierci.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Nie należy stosować przemocy fizycznej ani psychicznej wobec uczniów.
- Obojętność wychowawcy wobec przejawów przemocy w szkole jest niedopuszczalna.
- Zawód nauczyciela wiąże się ze specjalnym poświęceniem i służbą na rzecz innych.

Zasady

- Uzupełniam na bieżąco swoją wiedzę i potrafię prowadzić merytoryczną dyskusję na temat zagrożeń związanych z eutanazją, aborcją i karą śmierci.
- Nie zostawiam wychowanka samego w obliczu śmierci bliskich mu osób.
- Przytaczam przykłady bohaterów z historii, literatury, filmu, którzy nie zawahali się oddać życie za innych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom wspólne podjęcie wolontariatu, w szpitalach lub hospicjach, na oddziałach, gdzie przebywają chore dzieci. Uczniowie mogą również zwrócić uwagę na treści dotyczące poszanowania życia, poruszane w programach telewizyjnych i na stronach internetowych.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie dostrzegają wartość życia i stawiają je najwyżej. Nie stosują przemocy wobec rówieśników³, ale potrafią w inny sposób dociekać swoich racji. Zdają sobie sprawę z konsekwencji, jakie niesie ze sobą używanie narkotyków. Stają w obronie życia i rozumieją zło wynikające z aborcji, eutanazji i kary śmierci.

1.10. ZAGROŻENIA

Brak poszanowania wartości życia prowadzi do powstawania i szerzenia się przejawów przemocy w szkołach. Nauczyciele pozostają obojętni wobec aktów agresji i dyskryminacji w środowisku uczniów. Brutalne filmy i gry komputerowe propagują postawę lekceważenia ludzkiego życia. Uczniowie przenoszą negatywne wzorce zachowania z fikcji filmowej i wirtualnej do codziennego życia.

³ „Szczegółowa treść prawa do życia nie wyraża się tylko i wyłącznie w stwierdzeniu nietykalności życia ludzkiego. Implikuje ona w sobie płaszczyzny praw bardziej szczegółowych [...]. W przypadku płaszczyzny nienaruszalności ciała należy mówić o gwarancji przed wszelkim naruszeniem ciała np.: przez pobicie, znęcanie się, torturowanie, itp.” H. Skorowski, *Życie, w: Encyklopedia bioetyki. Personalizm chrześcijański. Głos Kościoła*, red. A. Muszala, wyd. Polwen, Radom 2005, s. 527.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Życie ludzkie jest wartością fundamentalną, od momentu poczęcia do naturalnej śmierci. Bez tej wartości nie można mówić o pozostałych wartościach czy o prawach człowieka. Ciało ludzkie, jego aspekt fizyczny, psychiczny i duchowy wyraża osobę. Osoba jest wyjątkowa. Jest darem dla innych. Troska o drugiego człowieka jest obowiązkiem każdego z nas. Współistnienie jednostki i społeczności, w której człowiek żyje, prowadzi do ustawicznego rozwoju. Obowiązkiem jest też troska o siebie samego. Troska o własne życie jest przede wszystkim powinnością wobec siebie samego.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Legenda o warszawskim Bazyliśzku opowiada o wielkim utrapieniu mieszkańców średniowiecznej Warszawy. Byli oni nękani przez potwora obdarzonego niezwykłą, niszczycielską mocą. Bazyliśzek zamieszkał w lochach Warszawy i zamieniał w kamień każdego, kto tylko spojrzał mu w oczy. Wszyscy bardzo się go bali, dlatego ze strachu nie mogli nawet spać. Król postanowił ostatecznie pozbyć się potwora. Wykonanie zadania powierzył skazańcowi Markowi. Jeśli nie udałoby mu się tego dokonać, zginąłby z ręki kata.

CEBULARKA: Słyszała pani? Wczoraj znowu jeden poszedł do Bazyliśzka.

GARNCARKA: Kto?

MAGDA: Mój brat... Marek...

GARNCARKA: Przedwczoraj trzech rycerzy, teraz on...

CEBULARKA: Nie wróci, kochana, nie wróci. Tak samo jak tamci nie wrócili.

MAGDA: Ludzie! Pomóżcie! Chodźcie na ratunek!

GARNCARKA: Na ratunek? Dziewczyno, zastanów się, co mówisz! Dla tych, co idą do lochu, nie ma ratunku.

SZEWC: Każdy, kto tam pójdzie, zginie. Nikt nie da rady.

MAGDA: Ja wiem – jeden człowiek nie poradzi, ale jakbyśmy poszli wszyscy...

Jakby na ratunek ruszyło całe miasto, jakby wszyscy stanęli do walki...

GARNCARKA: Dziewczyno, zastanów się. Chcesz, żebyśmy wszyscy zginęli?

SZEWC: Nie damy rady.

MAGDA: Więc już nikt... Więc już nic nie pomoże Markowi?

SZEWC: Ja tam nie pójdę.

CEBULARKA: Z tych lochów nikt żywy nie wraca. Jeszcze mi życie miłe.

MAGDA: Jeśli nie chcecie iść... Jeśli nie chcecie, to ja sama pójdę! Wezmę miecz i pójdę!

W. Chotomska, *Legenda o warszawskim Bazyliisku*, w: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa...*, dz. cyt., s. 191-192.

Marek, brat Magdy, zabłądził w lochach zamku, kiedy szedł pokonać Bazyliiskę. Magda chciała namówić wiele osób, aby razem z nią poszły go uratować, ale każdy z obawy o swoje życie odmówił. Wtedy Magda postanowiła, że sama spróbuje pokonać Bazyliiskę i uratować brata. Udało jej się tego dokonać. Całe miasto świętowało.

W życie ludzkie wpisane jest to, że dzielimy się z innymi dobrami materialnymi i duchowymi. Magda mówiła ludziom, jak powinni zachować się wobec nieszczęścia drugiego człowieka. Wiedziała, że sama sobie nie poradzi, że tylko we wspólnocie jest siła. Jednak nie znalazła sprzymierzeńców. Strach był silniejszy.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Dlatego nawet życie ludzkie, choć jest fundamentalnym dobrem człowieka, zyskuje sens moralny dopiero przez odniesienie do dobra osoby, którą zawsze należy afirmować dla niej samej: podczas gdy zabójstwo niewinnej ludzkiej istoty pozostaje zawsze niedozwolone, to oddanie własnego życia (por. J 15,13) dla miłości bliźniego lub na świadectwo prawdy może być czynem dozwolonym i chwalebnym, a nawet obowiązkiem. W rzeczywistości więc jedynie przez odniesienie do tego, czym jest ludzka osoba jako „integralna jedność”, to znaczy jako „dusza, która wyraża się poprzez ciało, i ciało formowane przez nieśmiertelnego ducha”, można odczytywać ów szczególny ludzki sens ciała.

Życie, którym Bóg obdarza człowieka, jest czymś więcej niż tylko istnieniem w czasie. Jest dążeniem ku pełni życia; jest załącznikiem istnienia, które przekracza granice czasu: „bo dla nieśmiertelności Bóg stworzył człowieka – uczynił go obrazem swej własnej wieczności” (Mdr 2,23).

EV 34.

Rodzina chrześcijańska, ożywiona i podtrzymywana nowym przykazaniem miłości, żyje gościnnością, szacunkiem, służbą każdemu człowiekowi, w którym zawsze dostrzega godność osoby i dziecka Bożego.

FC 64.

Starajcie się gorliwie o dobro drugiego człowieka, wiernie wypełniajcie przyjęte zobowiązania. Nie wahajcie się rezygnować z radością z niektórych waszych rozrywek, akceptujcie wielkodusznie konieczne ofiary, dawajcie świadectwo waszej wiernej miłości do Jezusa, głosząc Jego Ewangelię zwłaszcza wśród waszych rówieśników.

Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowalem. Orędzie na XXII Światowy Dzień Młodzieży*, Watykan, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, dz. cyt., s. 141-142.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Po czym Bóg pobłogosławił Noego i jego synów, mówiąc do nich: „Bądźcie płodni i mnożcie się, abyście zaludnili ziemię. Wszelkie zaś zwierzę na ziemi i wszelkie ptactwo powietrzne niechaj się was boi i lęka. Wszystko, co się porusza na ziemi i wszystkie ryby morskie zostały oddane wam we władanie. Wszystko, co się porusza i żyje, jest przeznaczone dla was na pokarm, tak jak rośliny zielone, daję wam wszystko. Nie wolno wam tylko jeść mięsa z krwią życia. Upomnę się o waszą krew przez wzgląd na wasze życie – upomnę się o nią u każdego zwierzęcia. Upomnę się też u człowieka o życie człowieka i u każdego o życie brata. Jeśli kto przeleje krew ludzką, przez ludzi ma być przelana krew jego, bo człowiek został stworzony na obraz Boga. Wy zaś bądźcie płodni i mnożcie się; zaludniajcie ziemię i miejcie nad nią władzę”. Potem Bóg tak rzekł do Noego i do jego synów: „Oto Ja zawieram przymierze z wami i z waszym potomstwem, które po was będzie; z wszelką istotą żywą, która jest z wami: z ptactwem,

Rdz 9,1-11;
por. 21,14-19.

KKK 2280;
por. 2258; 2270.

ze zwierzętami domowymi i polnymi, jakie są przy was, ze wszystkimi, które wyszły z arki, z wszelkim zwierzęciem na ziemi. Zawieram z wami przymierze, tak iż nigdy już nie zostanie zgładzona wodami potopu żadna istota żywa i już nigdy nie będzie potopu niszczącego ziemię”.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Każdy jest odpowiedzialny przed Bogiem za swoje życie, które od Niego otrzymał. Bóg pozostaje najwyższym Panem życia, jesteśmy obowiązani przyjąć je z wdzięcznością i chronić je ze względu na jego cześć i dla zbawienia naszych dusz. Jesteśmy zarządcami, a nie właścicielami życia, które Bóg nam powierzył. Nie rozporządzamy nim.

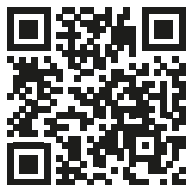

IV. LITERATURA

- Abeln R., Kner A., *Odpowiedzi na pytania stawiane przez życie*, tłum. T. Semczuk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.
- Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowałem. Orędzie na XXII Światowy Dzień Młodzieży*, Watykan, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 139-145.
- Chotomska W., *Legenda o warszawskim Bazyliiszu*, w: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 191-192.
- Dauzenroth E., *Janusz Korczak – Życie dla Dzieci*, tłum. T. Semczuk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Dziewiecki M., *Jak wygrać życie? Instrukcja obsługi*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2004.
- Israël L., *Eutanazja czy życie aż do końca*, tłum. A. Wojciechowski, Wydawnictwo WAM, Kraków 2002.
- Jan Paweł II, *Adhortacja Familiaris consortio*, w: tegoż, *Adhortacje apostołskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 91-216.

- Jan Paweł II, *Encyklika Evangelium vitae*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2005, s. 641-752.
- Jan Paweł II, *Encyklika Veritatis splendor*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2005, s. 533-634.
- Kaźmierczak P., *Personalistyczna koncepcja wychowania w nauczaniu Jana Pawła II*, Wydawnictwo M, Kraków 2003.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Regulska A., *Rola wartości moralnych w procesie wychowania*, „Studia nad Rodziną” 2013, R. 15, nr 1, s. 143-150.
- Skorowski H., *Życie*, w: *Encyklopedia bioetyki. Personalizm chrześcijański. Głos Kościoła*, red. A. Muszala, wyd. Polwen, Radom 2005, s. 526-528.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym [Gaudium et spes]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Stone E.M., *Błogosławiona Matka Teresa. Życie w miłości*, tłum. I. Nowicka, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.
- Zabielski J., *Odpowiedzialność za życie*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2007.

FILM EDUKACYJNY

Wartość życia drugiego człowieka

<https://youtu.be/mjEw4vLkh1g>